

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/kalendarium-prac/rok-2023/21232,13-14-listopada-2023-r-Raciborz.html>
20.05.2024, 00:17

13 - 14 listopada 2023 r. - Racibórz

Zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził prace poszukiwawcze na cmentarzu parafialnym Jeruzalem w Raciborzu. Ich celem było potwierdzenie, czy grób istniejący w przekonaniu rodziny jako symboliczny jest rzeczywistym miejscem spoczynku śp. Alojzego Kocmana, ofiary zbrodni komunistycznej, zmarłego w raciborskim więzieniu we wrześniu 1942 r. W wyniku prac odkryto szczątki jednej osoby, które przekazano do dalszych badań w celu potwierdzenia tożsamości.

Alojzy Kocman, syn Franciszka i Anny Baron urodził się 26 maja 1906 r. w Międzyrzeczu Dolnym. Z zawodu był tokarzem. Od 1936 roku prowadził gospodę „Na Pikietach” w Cieszynie Bobrku, która pełniła także funkcję domu kultury polskiej, m.in. organizowała przedstawienia teatralne. Po wkroczeniu Niemców w 1939 roku na Górnym Śląsku powstawały samorzutnie liczne organizacje podziemne. Do początku 1940 roku udało się je podporządkować por. Józefowi Korolowi ps. „Starosta”, komendantowi Okręgu Śląskiego Służby Zwycięstwu Polski/Związku Walki Zbrojnej. Jedną z nich była działająca w na Śląsku Cieszyńskim Tajna Organizacja Wojskowa, której w Cieszynie przewodził znany pisarz, dr Paweł Musioł, mianowany przez Korola inspektorem cieszyńskim SZP/ZWZ. Adiutantem inspektora był Franciszek Potysz ps. „Żmija”, „Sztwiertnia”, rówieśnik i znajomy Alojzego Kocmana, którego już w 1939 roku namówił on do konspiracji i odebrał od niego przysięgę. Karczma „Na Pikietach” służyła odtąd za miejsce spotkań członków

organizacji, w tym sztabu. Gospodarz wykonywał także zleczone mu zadania, np. przekazywał pieniądze rodzinom aresztowanych, przechowywał blankiety tzw. „palcówki” do fałszowania dokumentów. Ukrył także powielacz, który służył m.in. miejscowemu Związkowi Odwetu (w ramach ZWZ) do drukowania odezw i ulotek, w tym - na długo przed Komendą Główną - niemieckojęzycznych, skierowanych do żołnierzy Wehrmachtu.

Po masowych aresztowaniach członków cieszyńskiego ZWZ na przełomie lat 1940 i 1941, Gestapo uzyskało zeznania obciążające Kocmana, co doprowadziło do jego aresztowania w lipcu 1941 roku. Po długim i brutalnym śledztwie w Cieszynie i Zwickau, 15 czerwca 1942 r. został skazany przez niemiecki Wyższy Sąd Krajowy w Katowicach na karę 6 lat ciężkiego więzienia. Alojzy Kocman zmarł w raciborskim więzieniu niedługo po wyroku 21 września 1942 r.

Mając austriackie korzenie rodzina Kocmanów przeniosła się w XIX wieku z Wiednia na Śląsk Cieszyński, gdzie potomków wychowywano w duchu polskim. Starszy brat Alojzego, Franciszek, w latach 1914-1918 służył w Legionach Polskich.

Alojzy Kocman z
żoną Wandą, ze zb.
Krystyny Nowickiej-
Dukiel

Alojzy Kocman (z prawej, w kamizelce), ze zb. Krystyny Nowickiej-Dukiel

Gospoda "Na Pikiętach" współcześnie, fot. Adam Kondracki

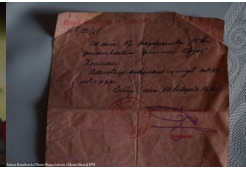
Pamiętki przeszłości w dawnej gospodzie, fot. Adam Kondracki

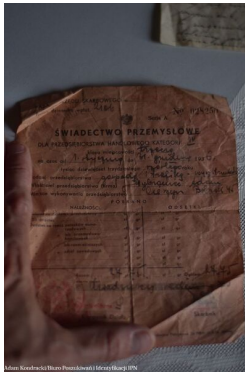
Pamiętki przeszłości w dawnej gospodzie, fot. Adam Kondracki

Pamiętki przeszłości w dawnej gospodzie, fot. Adam Kondracki

Świadectwo przemysłowe na gospodzie, fot. Adam Kondracki

Świadectwo przemysłowe na gospodzie, fot. Adam Kondracki

Kalendarium

Prac

- Rok 2003
- Rok 2006
- Rok 2007
- Rok 2008
- Rok 2009
- Rok 2011
- Rok 2012
- Rok 2013
- Rok 2014
- Rok 2015
- Rok 2016
- Rok 2017
- Rok 2018
- Rok 2019
- Rok 2020
- Rok 2021
- Rok 2022
- Rok 2023

Rok 2024